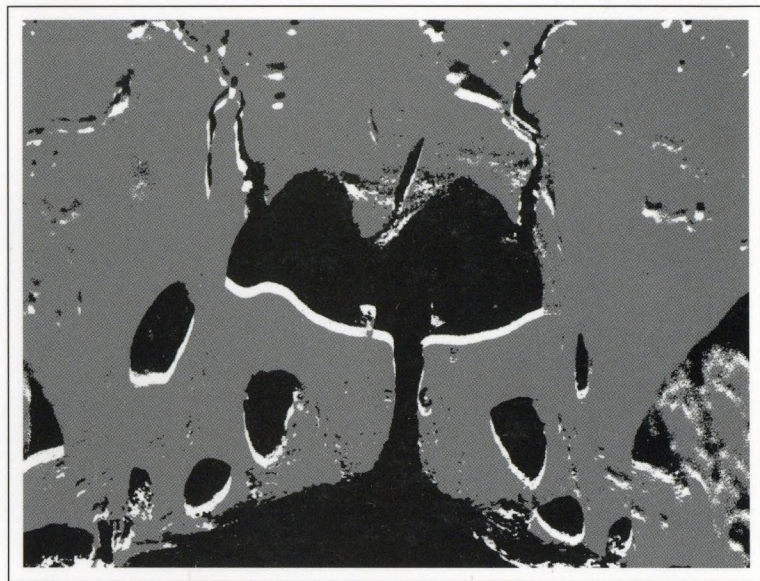

Danyi Zoltán

Átcsúszik kékbe

Forum

Danyi Zoltán 1972-ben született Zentán. A gimnáziumot Szabadkán, az egyetemet Szegeden és Újvidéken végezte. Verseket, novellákat, könyv-kritikákat ír. Társszerzője a *Tetszőleges irány* című versantológiának, kisprózáit egybegyűjtő kötete *Szívások* címmel jelent meg.

Danyi Zoltán

ÁTCSÚSZIK KÉKBE

GEMMA KÖNYVEK 37.

RÉVÉSZ RÓBERT FOTOGRAFIKÁIVAL

**NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA**

A kötet megjelenését a Magyar Köztársaság Nemzeti
Kulturális Örökség Minisztériuma és a Tartományi Oktatási és
Művelődési Titkárság támogatta

Danyi Zoltán

ÁTCSÚSZIK KÉKBE

Versek

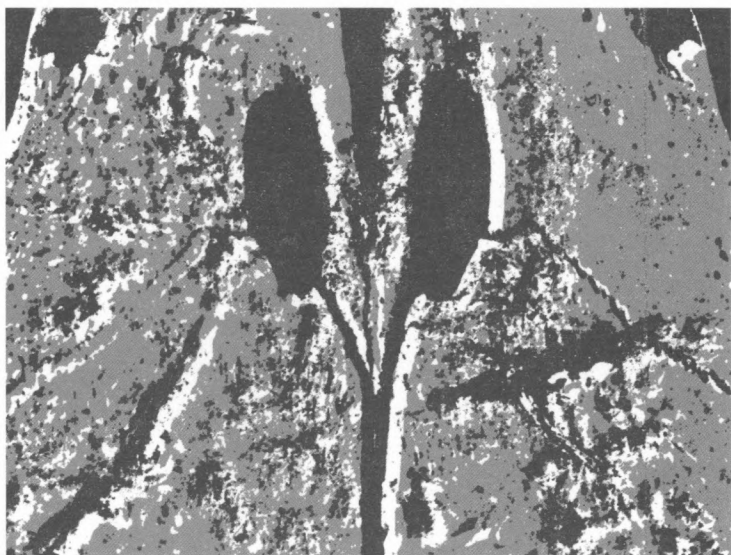
FORUM KÖNYVKIADÓ

*Magától értetődő, logikus hullámok.
Valamint a klórszag, a klór szaga.*

*Az első karcsapásoknál még hideg.
És mélykék: majdnem nyugtalanítóan.
(Mint a versek Brodskij könyvében!)
Biztos tempó, kimért mozdulatok.
Faltól falig
 és vissza
 és újra.*

*Ötvenöt perc. Százhusz miatyánk.
Mégis: mintha egy helyben topogna.*

I. NESZKÖZÖK

A Mester halála

Nyugalom csendesül
 oszlik
 avar alkonyul.

Elfogy a zene
 az októberi égbolt.

Néven szólít

látszólagos minden mozgás
gonddal művelt cellák
szent szavak ismétlése:

zápor
kilégzés
lámpaláz

Gyötrő tea

szárított árnyék lombozat
jegyzetvíz forr gyűrődik
ceruzaél megreped papír szorítva

szakad, hull az alkonyatban

Füvekről

Teagőz vagy finom dohányfüst.
A bajusz rácsozatán átszűrődve
eltéved. Versként létezik.

Cím nélkül (1)

Hiányzó faág
 őrzi
a cseresznye súlyát, illatát.

Fontos a képzelet is persze,
a lombok suhogása,

 az ágak hajlása,
tánca.

Bizonyára az ég is

Bizonyára az ég is ráncszakad,
gondolta, nemsokára, mint abszurd
színhátunk plafonja,
kötélháza, valószínűtlen szerepünk
kiégett reflektora, váza. –

De ki gondolta volna, hogy lobogó
sörény lesz uzsonnára?!?

Cím nélkül (2)

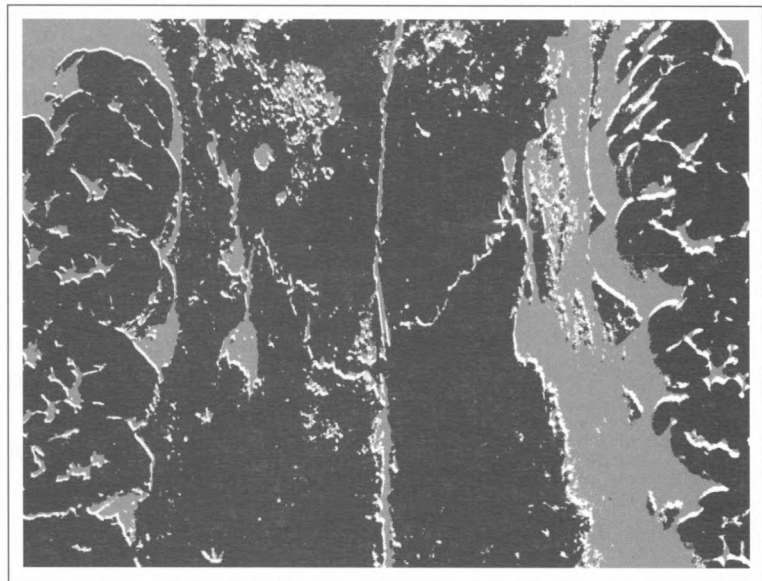
Ez lehet a cél, a lényeg:
nem pillantani vissza, mint a tükör –

Vasárnapi ancúg

Ha megtörik is a nadrág éle,
fehér ingéhez, melyet húz:
belefér a dac, a szégyen –

a mellébeszélés nem;
ahhoz túl bő az öltöny.

II. HOGY ELBESZÉLNI

Kimért üdvözet

Ha gyomlál,
mutatsz arányokat
a kertésznek, ollóval ágat metsz,
magot szór a porba,
rím a versen,
ásóval igazít a göröngyön, kedven.

Mintázza hálóját, mit barna
hullámok alá, a mélybe,
gondolatai
közé süllyeszt hajnalban a halász,
pikkelyt hol villantva jár süllő, harcsa
vagy kicsiszolt érvelés,
akár.

Figyel a zenész is,
bokor közepén veréb,
ha rebben,
temperál szívet, hangol hegedűt,
precíz, igaz mértékkel,
helyén
legyen domináns, tonika,
és halántékunkon az ér –

akár a folyam, hű legyen
partjainkhoz a muzsika.

Szelíd ének a gesztenyéről

Parancsra vagy vezényszóra –

ágak hajolnak a parti sétány korláta fölé;
színlég a víz irányába nyúlnak, mímelik a
mozdulatot,

közben az enyhének is mondható tél után
metsző áprilisra készülnek, ahogy az lenni szokott
mifelénk, ezen az éghajlaton,

gondolat nélkül és
közönnyel. Semmi rendkívüli nincs
ebben. Így jön létre minden szimfónia, minden,
amit nagyszerűnek szoktak nevezni;
vagyis így születnek a tények
és az összes virágének –

parancsra vagy vezényszóra.

Flying musicians

hogyan is lehetne elbeszélni
(mert versbe tördelve nem) ahogy
egy boeingben a karfát szorongatja

bácskai szerémségi vénasszonyok
kapaszkodnak így a portábilis keresztbe
rosszul szigetelt (sziszegő) ablakok mögött
kaktusz és ibolya társaságában

mozdul a fagy égen és földön
hogyan is lehetne megszólaltatni vákuumban
kvart és kvint akkordokat a bőgőn

Gráfia megbarnult csendje

A minap, mondjuk így, ez olyan *jó kezdésnek*, a minap
egy megsárgult, régi fénykép került a kezembe, fénykép
a századelőről, gondolom, már ahogy az él a mi megkéssett fantáziánkban;
a fantáziánk pedig eléggé megbízhatatlan eszköz a
múlt dolgain való elbí- belődéshez; nos, a lényeg
az, hogy egy régi fényképpel találkoztam, és ez a fénykép
egy kerékpárt ábrázolt, egy *velocipédet*; a badeni fürdő-
mester, Karl Drais remek járműve volt ez, vagy talán
annak egy kitűnő átirata, eredeti angol (Dunlop)
légtömlős keréka bronccsal; a kormány alapján ítélve
versenykerékpár volt ez, jól lehetett száguldozni vele
a kukoricatáblákkal szegélyezett, *fenomenális pályákon*, mindent
magu(n)k mögött hagyva, országot-világot: urbi et orbi;
de ami a figyelemre méltó ezen a fotón, az nem a hámló vakolatú
fal mint háttér előtt megjelenő, nagyszerű jármű (tényleg
nagyszerű: *svájci órához hasonlítható csak a precizitás*,
mellyel a régi művész megalkotta ezt a nemes
kétkerékűt), a csodálatos ezen a fotón az, ami nem látszik,
a biciklista; a helyén ugyanis, ott, ahol előrehajolva, mintha az
oltárnál, a kerékpár vezetőjének kellene lennie, a fénykép
egészen váratlanul (és stb.) kifehéredik, szemkápráztatóan
kifényesedik, *a fény átveszi az irányítást...* De hiába
töreksem úgyis a sorok megfegyelmeczésére, nem
tudom elmondani, hogy ez a fényesség nem valami *tech-*
nikai hiba, mely az előhívás során keletkezett, nem is későbbi,
a múló (*málló*) idő hatásának betudható sérülés;

persze, hogy nem; ez a fény
fehér stráf maga a biciklista, az
a fotólemezen hagyott, hogy
látja az áttűnő lényt, erős térdét,
megfeszített lábfejet, nem tudom
mert nem is lehet elmondani talán,
vagy éppen ellenkezőleg,
adni róluk, egy régi foto-

maga a kerékpáros, ez a *vakító*
angyal bódító nyoma, melyet
szárazon nyelhet csak, aki
a derék hajlását, a (mégis!)
elmondani az íveket, dallamokat,
csak eljátszani egy hangszeren,
csak a csend képes hírt
gráfia megbarnult csendje.

Labyrinth

„Nincs rózsás labyrinth . . .”

Ne feledjük a kavicsokat.
Fontos a fagy, szintúgy a reggel.
A megunt köd, még az is sokat.
Annak, aki mindent mérlegel.

Megindulunk megint. Egy versnyi
rövid séta. Nem árt, ha gyalog.
Ma ki legyen? Talán Berzsenyi.
Drapp levelek, deres fű ragyog.

Vén tölgyek közt, viharkabátban.
Egy agyonjárt, elnyűtt ösvényen.
Itt vagyunk hát, frissen, hibátlan.
Osztozunk a lelki köszvényen.

Grön Tuborg

fejibe vöhetten röggeli imádság gyanánt
avagyhogyn ippeg imádság előtt
versök kompinálássát sorokot mondatokot
valamint az mosakodáss
vélhetnők hóban feredésnek es
kedig tsak ürítés az bizonn
szűnek fosássa az versiráss
talám valami csípőssét evött
oszt nem öntett reá jó sert
grön tuborggot mondgyuk
legjobb ser világon az grönn tuborg

az conclusione:

minden napi soroinkot
minden napi sereinköt
add mög nekünk miurunk

Kéken vonul

Meg kellene borotválkozni. Mondjuk.

Acélpengével összegyűjteni arcunk,
mint halászok a hálót hajnalban
a borostás Tisza hullámaiból –

Összegyűjteni arcunkról a vékony sertéket,
bennük keresve a magyarázatot.

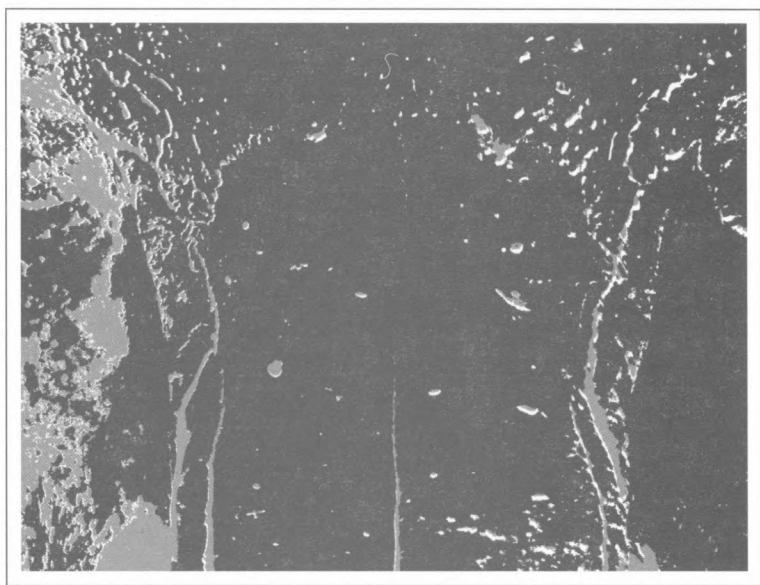
Magyarázatokat a kerek
térdkalácsokra, a tompán roppanó
ágakra, a hóval ébredő tájékra.

Kéken vonuló ködben
tíz szárkúp a világ.

Falakhoz érkezve
szántóföldek jutnak eszébe.

Szabatos rétegekben,
penge nyomán: mondatok –

III. LENGETI A HUZAT

Verstáj

A tájból kellett volna kiindulni –
mi más a kor: a forduló szélnek
vadrózsabokor hajbókol, pedig
az utóbbi a tökéletes; a szél csak
 okozat, akcicens –

Tévedés minden elmulasztott
 szürkület, hajnal!

Chinese blend

Virágzó faágak alá húzódik
tea gőzölög kerti asztalon

barackvirág szitán
derűs fények szűrődnek át

megcsillan

csendül a porcelán

arcába illat száll
kétoldalt páfrányként legyinti meg a pára.

Nemes vesztésként arrébb lép az én

és a világ.

Asztalán a morzsák

Asztalán a morzsák megszelídülnek –
idill, melynek bolyhait nem
fogja föl semmilyen porzsák.

(Bár tavasszal kedvvel ropogtatja
ő is a karfioltorzsát, mondják . . .)

Folyásiránt szerette

Folyásiránt szerette nézni a vizet –
 elvonatkoztatva a partok lidérces
nyugalmától és a mérnökökhöz
 hűtlen vaskorlátok rejtjeles
rozsdájától, szándékosan mellőzve
 az épületek közt leselkedő
gondolatot, a sáncként feszülő reményt,
 ugyanígy az elnehezült barátságot
vagy más hasonló kötelmeit
 a megrögzült szokásnak –
a folyás irányába fókuszálva
 elherdálni a pusztuló jelenéseket.

Cím nélkül (3)

(Állán lengeti a nemlétező huzat
a kék színű szakállt:
mindössze csupán ;–)

Tisza

Reggelre krétaporral szórták be a haját
a kétbalkezes fanfárok,
ahogy légvonatként tolatott át rajtuk
andalítóan unalmas zenéje
a szféráknak...

Délben pedig
a vékony jégréteg megrepedt, széttöredezett,
és a paradicsomi folyón letutajozó,
apró tükördarabok hátán kegyelemként
jutott vissza a világba a fehér –

hogyan ne mondjam: tisztaság.

Megreked a szó

Megreked a szó, nem árad,
csak szűk folyosókon gyalogol,
akár a halott kínai császár lelke:
a test nyílásait ugyanis,
orrától a segge lukáig jade-kövekkel
dugaszolták el a hűséges alattvalók,
hogy a magasságos úr szelleme
csak fölül, a fejtetőn át tudjon távozni.
(Hatalmas császárhoz ahogy illik.)

Sárkánypálma

Stradivari hegedűit, mint azt
újabbán kimutatták, a *palma
draconis* leveléből készült
kivonattal festették.
Ezért olyan eredeti,
vörösesbarna a színe.
És persze ezért szól olyan
utánozhatatlanul.
A sárkányok vére tombol benne.

Lombhullató

Az egyetlen bizonyosságot a szélben
villódzó levelek képezik.

Cím nélkül (4)

Mindaz, ami láthatatlan.
Minden szó, mely nem lobog a szélben.
Mind a hős, a lovas,
a feledés ellenében. –

Titkos rendeletek zuhogása,
és számos más,
elhanyagolható mozzanat:

sorban jönnek majd,
egytől egyig megtalál, mind, az utolsóig.
Minden hajnal.

„rend, béke, mérték”
(Koncz István)

Társként szegődik mellém a hajnal;
ő engem nem,
legfeljebb én hagyom őt néha cserben;
hullámozás,
melyben a szűrődő fények áznak.
Része a madárfütty is
ennek a szeánsznak, meg a kávé illata,
bár maga a kávé
aligha –
afféle gyarlóság ez csupán a képben,
nem tartozik ide szorosan,
ahogy kezemben a könyv sem;
de a vers,
amit olvasok, az igen.
Mellettem társaim tehát:
hajnal, madárfütty, kávéillat,
azaz rend,
béke,
mérték –
és a hűséghez akarat.

Illegális sorok

(1)

Őrzi még illúzióit a tartás –
homokparton hullámok lenyomata,
barnás rajzolat, szóba nem foglalt sorok:
kisminkelt hajnal semmisíti meg
mindazt, ami nevet adott a vidéknek –
látszólag legalább

(2)

Tarkóban a szorítás, a görcs –
régebben itt víz hullámozott,
borzolták tollak a bőrét, vers volt
a futás is, lélegzet, szívdobaj –
mai őreink a fák, a gesztenyebörtön:
járkál csak, aki bölcs

Vizek iránya

(1)

Kikopott szemeinkből a megbízható
lezárás: mint régi tükrön a rozsdabarna
foltok.

Kezdődik hát az út,
belső tájékozódás, a szellem leképezése
(tealevelek stb.) céljából.

(2)

Partokhoz érve persze kilépünk
a könyv soraiból, hogy egy nap,
egy fürdőzés erejéig a lapok árnyékától
szabaduljunk.

(3)

Íróasztalomon kavicsok: egy elsüllyedt part.
A tenger, kagylóival és csigáival,
ott hullámozik, a padozat homokján.

(4)

Keresd, súgják a falak a szobában
és a templom romjainál is. Valaki
irányvonalakat jelöl ki egy szétterített
térképen.

Ekkor belátom: bizonyos utak
sehova

(5)

Ezért olyan nagy a turisták tévedése.

(6)

Végigpróbálni egy másik verziót.

(7)

Az útinaplót célszerű még otthon, indulás előtt megírni. Hogy azután a tavak, tengerek partjainál már csak korrigálni kelljen.

(8)

Mindent

visszacsinálni. Addig, ahonnan újra lehet. Másként. Alakítani a dolgokat, és végigpróbálni egy másik verziót.

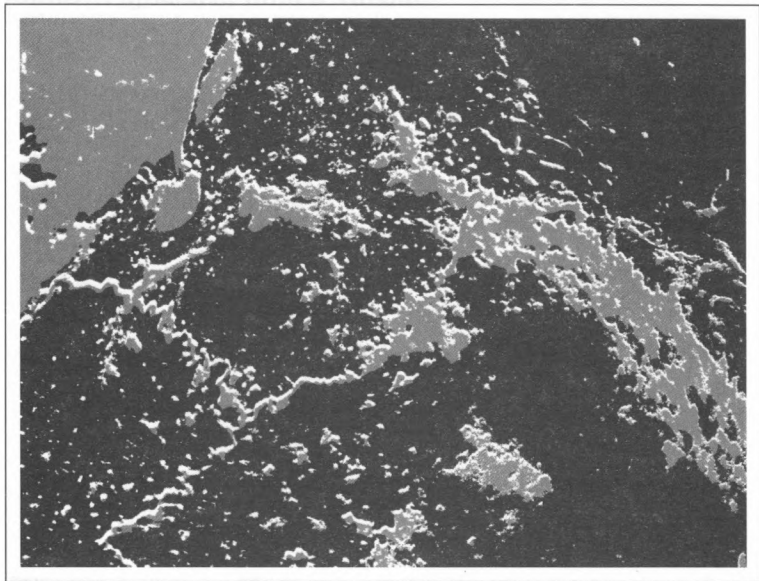
(9)

Akvarell mosódik el így.

(10)

Így csinálja, vagy még szebben:
az ég kékjéig jut árnyalatokban,
az éretlen cseresznye pedig, a
narancsszín, egyre sűrűsödik,
mögötte míg lilát vált a fa árnyéka –
a végtelenben kezdődik.

IV. FÜGÉT MUTAT

Csontváry

az egyetlen járható utat
ágak szegélyezik, lehajló nyelvei
a lángnak, mely bennük lobog
és odébb a szemétrakásban

(idomokat, kertet, vonuló napot
az lát, ki zsebbe dugott kézzel
bokrok közt, süppedő talajon ballag)
mindent újrakezd, mint a vulkán

Canto

Nyomot hagy szívükön a valóság sorsa,
arcuk is egyre szimplább,
viszket fejbőrükön a hajszesz, a korpa,
vakarnák combjukat inkább,
kilazulnak a lombok s dőlnek a porba,
mellüket borítják immár.

Tolsztoj nélkül

Beletántorog hajnali versembe a reggel,
a lombon átszűrődő narancs fény türelme –

Hajába csimpaszkodik a szétmálló
huzat, megindul szakállán, combján,
álmában maroknyi avart szorongat,
öngyújtóját keresi (persze nem találja).

Cihelődik, mielőtt szemére heveredik a pára;
ha megdobják kővel, sorsát érdemli a vekker.

Fügét mutat

húzok most épp vizet a vödörbe
száraz nyárvégen fügémet megöntözöm
locsolom a repedést a rögöt körbe
orromban jó illat levelek szaga

az jár jól ki a lengedező szél híve
mosolyog az igazság két deci borban
szememben a lemenő nap íve
görbe nyomok hevernek a langyos porban

Befejezetlen canto

Ha sikerülne a port, a levéltörmelékét,
a megszáradt bőrt,
ha sikerülne azt, ami a körmünkre,
a kézfejünkre, sőt
egész karunkra égett,
ha sikerülne lehántani törzsünkről,
mi rárakodott, a kérget,
ha fejünk helyén már fél tucat vessző nőtt,

ha nem is fölösleges,
de mellékes mindenképp,
hogy belülről útnak indulnak díszaink,
a fecskék –

Ködre és holdfényre

ködre és holdfényre rajzolt faág
elúszó háttérrel alig-levelekkel;
hol vannak akik lefénymásolnák
sepert papírra ki vonalakat présel

Hideg tű

mintha csak fölkapta volna a szél
vagy a legyeknek pillének sikerült
vagy talán pilinszky szöge olvadt szét
vagy a kép helye egyszerűen kihűlt

Prince of Wales

...

pocsolyába hullt levél főz neki teát.

...

Tűlevél

bőre alatt minek hogy hó henyél
ki sejti a lobbal közalgó meleget
beleragadva néhány tűlevél
szívén viseli sorsát amíg ha lehet

Cím nélkül (5)

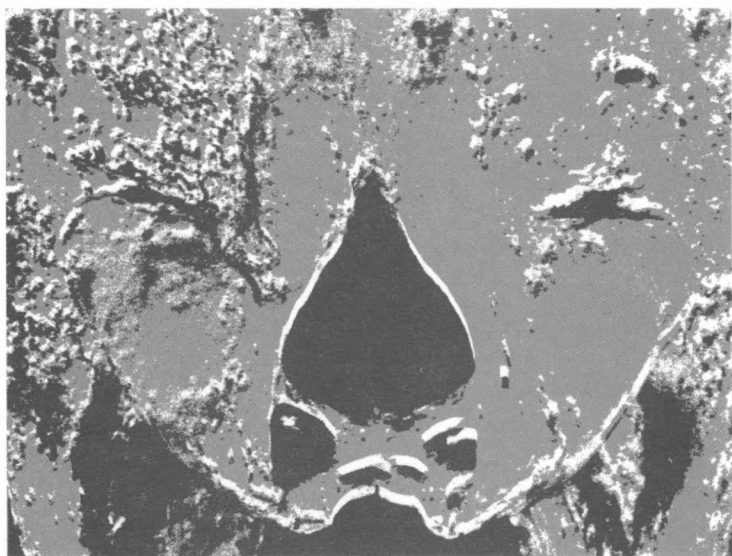
valami olyast mindenféleképp
amiről mondhatnánk azt is örök

lehetne akár egy velázquez-kép
márta kezében a mozsár zörög

két fehér tojás a csillogó ég
egy úr szép kezét nézi mária

óvón vagy intőn rebben épp
sorsát az asztalon négy hal várja

V. EPILOG

Cím nélkül (6)

mosolygó vonalak takarják arcod
hajnali csend, nem hangzó hangokkal terhes;
szellő becézi a nyitott ablakot
melléd hajol, akit magad mellé engedsz

Rejtély

madár, fakérgen lekúszó napfény,
nem lehetetlen, az árnyék földet ér

sohase tudod meg, ki tette

Nem minta

nem mint a folyó két partja kerültünk
messzire egymástól hanem inkább
mint a hegy amelyben a folyó ered
és a tenger amelybe pompásan torkollik

Útkereső

ha vándorbotodra támasztod kezed
és megpihensz egy drapp szikla tövén

Táj ver(s) 1

Sorolja: fény, fűtty, szél,
csend, nyárfák, őrség,
föld, madár, fű, kalász –
 botra dőlve reszket.

Hát ha roppan

A királyi pillangókertet gyom
verte föl, vadrepce és közönséges acat.
Éjszakai piac, nyüzsgés,
anakronisztikus napernyők alatt.

Nem könnyű elérni a kegyelmet.
De nem is lehetetlen: a palotához
meredek bércebe vájt lépcsősor vezet.*

Mester ez is, az is. Minden.

* Kb. tízezer lépcsőfokkal

Ág-bogak éle

Ág-bogak éles geometriája,
pümkösdí szél, meghasad;
törzsek mélyén nedv, izomzat –
hasábok szállnak a magasban

Öröm kél, de csak a fűszálak közt:
alacsonyabb mindig a „végtelen nagy”-nál.
Szél leverte ágak, miket ott feledtek –
illatos gallyzat.

Fészek-gerendákon játszik.

Táj ver(s) 2

Noha fénnyel, távoli zörejjel zsúfolt
a reggel, mégis: őrség a váltás; nyárfák
sora védi a tájat, meg egy földre hullt
madár.

Úszó halként illan el a reggel
a hínáros latyakban; mégis, nyárfák sora
védi a kalászt, a verset: és
azt is, aki botra dőlve reszket.

Tárgyakat dicsérő (*röphimnusz*)

Megannyi bájos ív, a kecses forma,
lehet bár tartalmatlan, üres is akár –
mi szép mégis, ha megmarad,
leülepedvén a por, érdes hangzavar után!

Cím nélkül (7)

Összemelegednek
valószínűtlen helyen elmosódik a hold
puszta megszokás
egy keleti tájképfestő tempója
elkarikázok a
gesztenyével megrakott éjben.

Négy sor a kertészhez

Nem tart rá igényt a virtualitás.
Hinnéd, jól megvan, míg gereblyéz, kapál,
gyümölcsfának gödröt, víznek árkot ás.
Nyugalmat a hold, a csillag se talál.

Szoba kiadó

Mindegy lesz, bottal vagy hálóval jössz,
lezajlik addig a színen a játszma,
önmaga örök pályáiba zárva,
régi lemez recseg: csak a por, a szösz

dallama, mint válasz az ón hegyekre,
járja át a szobát, egyre meg egyre. –

És . . .*-ig hatol a ború, a bánat.

* (csont, vér, tők)

TARTALOM

I. NESZKÖZÖK

A Mester halála	9
Néven szólít	10
Gyötrő tea	11
Füvekről	12
Cím nélkül (1)	13
Bizonyára az ég is	14
Cím nélkül (2)	15
Vasárnapi ancúg	16

II. HOGY ELBESZÉLNI

Kimért üdvözlét	19
Szelíd ének a gesztenyéről	20
Flying musicians	21
Gráfia megbarnult csendje	22
Labyrinth	24
Grön Tuborg	25
Kéken vonul	26

III. LENGETI A HUZZAT

Verstáj	29
Chinese blend	30

Asztalán a morzsák	31
Folyásíránt szerette	32
Cím nélkül (3)	33
Tisza	34
Megreked a szó	35
Sárkánypálma	36
Lombhullató	37
Cím nélkül (4)	38
„rend, béke, mérték”	39
Illegális sorok	40
Vizek iránya	41

IV. FÜGÉT MUTAT

Csontváry	45
Canto	46
Tolsztoj nélkül	47
Fügét mutat	48
Befejezetlen canto	49
Ködre és holdfényre	50
Hideg tű	51
Prince of Wales	52
Tűlevél	53
Cím nélkül (5)	54

V. EPILÓG

Cím nélkül (6)	57
Rejtély	58
Nem minta	59
Útkereső	60
Táj ver(s) 1	61
Hát ha roppan	62

Ág-bogak éle	63
Táj ver(s) 2	64
Tárgyakat dicsérő	65
Cím nélkül (7)	66
Négy sor a kertészhez	67
Szoba kiadó	68

Danyi Zoltán

ÁTCSÚSZIK KÉKBE

Forum Könyvkiadó

Újvidék

2003

CIP – A készülő kiadvány katalogizálása

A Matica srpska Könyvtára, Novi Sad

894.511(497.1)–14

DANYI, Zoltán

Átcsúszik kékbe : Versek / Danyi Zoltán ; [Révész Róbert
fotografikáival]. – Újvidék : Forum, 2003 (Novi Sad : Graphic). –
69 p. : ill. ; 20 cm

Példányszám: 500.

ISBN 86–323–0569–7

A kiadásért felel Bordás Győző főszerkesztő

Recenzens: Gerold László

Szerkesztő: Bordás Győző

A fedőlapot Révész Róbert grafikájának
felhasználásával Csernik Előd tervezte

Tördelőszerkesztő: Csernik Előd

Korrektor: Buzás Márta

Példányszám: 500

Készült a Graphic Nyomdában Újvidéken, 2003-ban

